

Zapraszamy na krótką, ale także ciekawą lekcję historii...

Majdanek – powstały w 1941 roku na mocy decyzji Heinricha Himmlera obóz, początkowo noszący nazwę Kriegsgefangenenlager der Waffen SS Lublin – obóz dla jeńców wojennych, w 1943 roku został przemianowany na Konzentrationslager Lublin – obóz koncentracyjny.

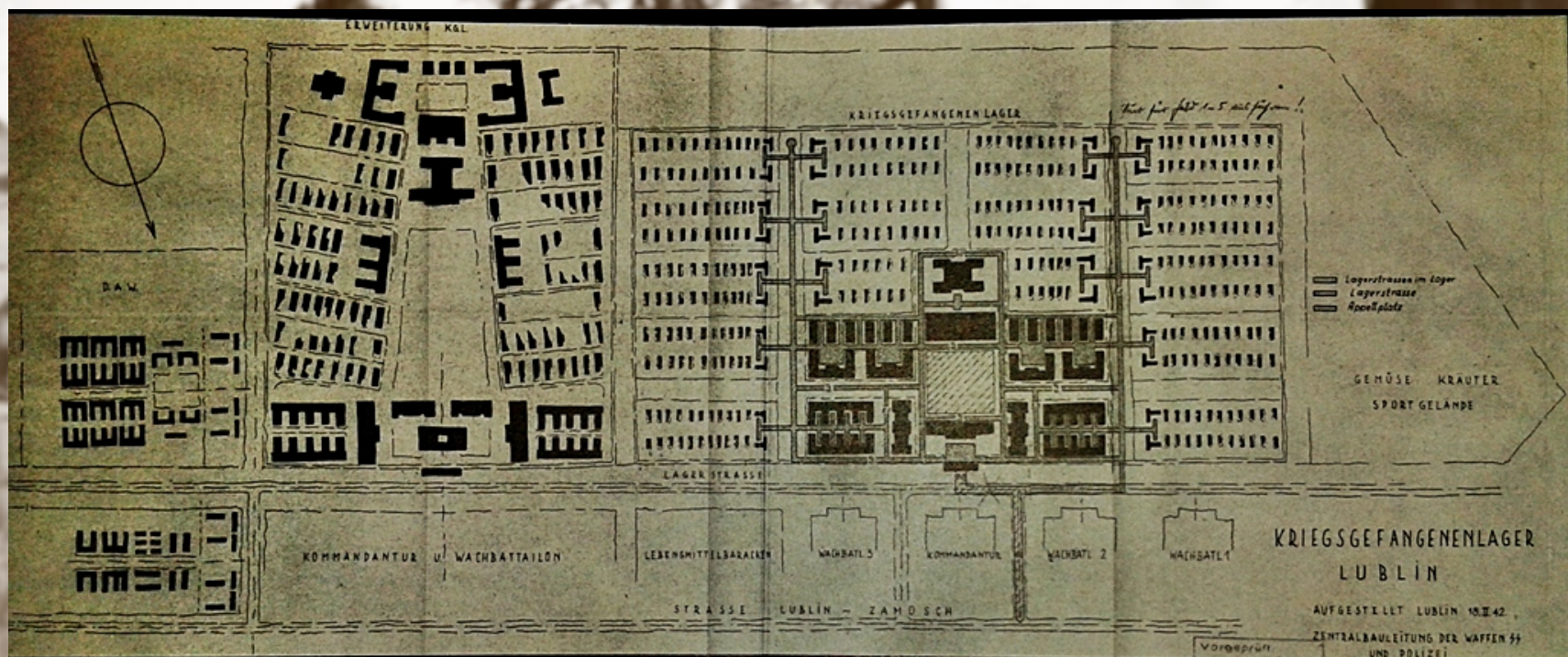
Obóz w trakcie budowy – rok 1943

Lokalizacja obozu była nieprzypadkowa – Lubelszczyzna z uwagi na swój rolniczy charakter miała stanowić swoiste zaplecze zaopatrzeniowe dla placówek SS na jej terytorium oraz na zachodnich obszarach Związku Radzieckiego. Majdanek miał pełnić rolę rezerwuaru siły roboczej w postaci więźniów wykorzystywanych w warsztatach i na budowach SS.

Niemieckie obozy koncentracyjne na terenie Polski

Generalny plan budowy obozu na obszarze 516 hektarów zatwierdzono 23 marca 1942 roku. Miał on pomieścić 150 tysięcy więźniów i jeńców a więc więcej niż w owym czasie Lublin liczył mieszkańców.

Plan budowy obozu, 18 lutego 1942

Ostatecznie do chwili wyzwolenia zrealizowano 25% całego projektu. Wybudowano 6 tzw. pól więźniarskich. W 5 z nich jednocześnie mogło przebywać do 35 tys. osób.

1 - psiarnia

2 - magazyny i warsztaty

3 - łaźnie i komory gazowe

4 - wieże strażnicze

5 - wartownie

6 - stare krematorium

7 - nowe krematorium

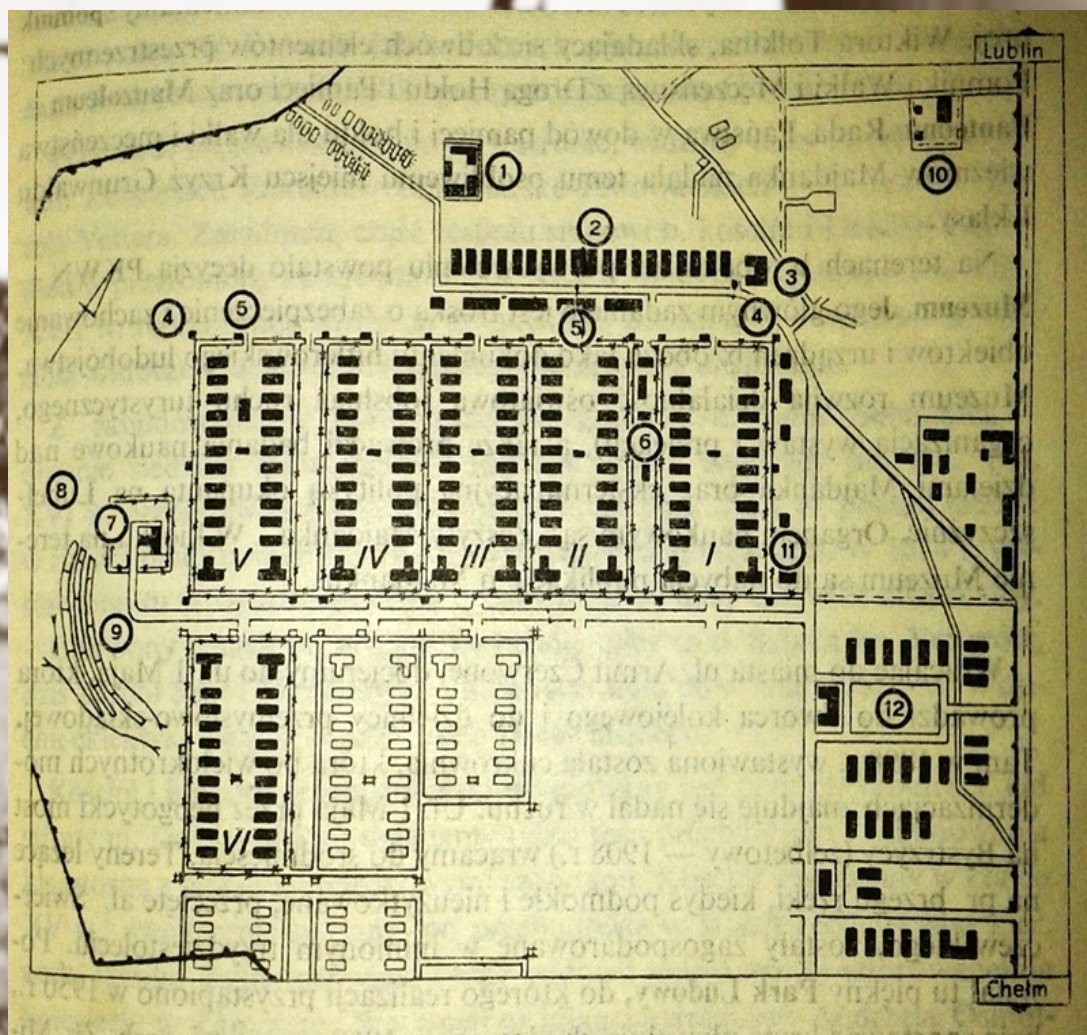
8 - teren masowych egzekucji i stosów spaleniskowych

9 - doły masowych egzekucji

10 - dom komendanta obozu

11 - mieszkania SS-manek

12 - koszary SS-manów i komendantura

Plan obozu

Komendanci Konzentrationslager Lublin

Karl Otto Koch
wrzesień 1941 –
sierpień 1942

Max Koegel
sierpień 1942 –
wrzesień 1942

Hermann Florstedt
wrzesień 1942 –
wrzesień 1943

Martin Weiss
listopad 1943 –
maj 1944

**Arthur
Liebehenschel**
maj 1944 –
lipiec 1944

Polscy rolnicy wysiedlani z Zamojszczyzny

Na początku października 1941 do obozu trafił pierwszy transport radzieckich jeńców wojennych. Z powodu tragicznych warunków sanitarnych i braku opieki medycznej niemal wszyscy wyginęli do stycznia 42'

Od początku 1942 roku obóz na Majdanku pełnił również funkcję obozu karnego – trafiali tu okoliczni wieśniacy, którzy nie wywiązywali się z obciążeń kontyngentowych na rzecz władz okupacyjnych.

Pierwszy transport Żydów do obozu miał miejsce w grudniu 1941 roku. Byli to Żydzi z gett w Lublinie i na Lubelszczyźnie. W późniejszym okresie także ze Słowacji, Protektoratu Czech i Moraw oraz Niemiec. W 1943 roku przetransportowano tu Żydów ze zlikwidowanego getta warszawskiego.

Więźniowie przyjmowani do obozu byli poddawani stałemu rytuałowi: ograbiano ich z rzeczy osobistych oraz nadawano oznaczenia obozowe. Na ubraniach umieszczano im trójkąty w różnych kolorach mające informować o przyczynie uwięzienia: czerwony – więzień polityczny, zielony – kryminalista, czarny – więzień społeczny, fioletowy – świadek Jehowy, różowy – homoseksualista. Literą oznaczano kraj pochodzenia.

W przypadku więźniów żydowskiego pochodzenia selekcja wstępna polegała na oddzieleniu ludzi młodych i zdolnych do pracy od starych, chorych oraz matek z dziećmi. Ci pierwsi, oddzielnie kobiety i mężczyźni byli poddawani kąpeli i dezynfekcji. Mężczyznom golono uprzednio włosy. Po dezynfekcji otrzymywali ubrania obozowe z sześcioramienną gwiazdą oraz nadawano im numer obozowy.

Za niektórymi bramy obozu zamykały się na zawsze

Osoby starsze, osłabione oraz matki z dziećmi do 14 roku życia niemalże natychmiast trafiły do komór gazowych. W Majdanku pierwsze takie komory uruchomiono we wrześniu 1942 roku.

Komora gazowa

Do mordowania więźniów używano dwutlenku węgla oraz cyklonu B, dostarczanego do obozu w puszkach w postaci grudek ziemi okrzemkowej nasyconej cyjanowodorem.

Puszki z cyklonem B

Zwłoki początkowo grzebano w masowych mogiłach na terenie obozu bądź w lesie niedaleko Krępcza. Później zaczęto je spalać na stosach spaleniskowych na podstawie z podwozi samochodów ciężarowych a w 1943 zainstalowano i uruchomiono krematorium. Prochy pozostałe po spaleniu mieszane były z ziemią i jako kompost wykorzystywane do użyźniania obozowych pól i ogrodów.

Drugą formą bezpośrednio zagłady były egzekucje. 3 listopada 1943 doszło do największej z nich w całej historii obozów koncentracyjnych. Rozstrzelano wtedy 18 tysięcy Żydów. Była to część operacji „Erntefest” („Dożynki”) i stanowiła ostatni etap likwidacji Żydów w dystrykcie lubelskim. W sumie w czasie dwóch listopadowych dni 3 i 4 na terenie obozu na Majdanku i w innych obozach pracy m. w Trawnikach i Poniatowej zginęło 42 tysiące ludzi. „Dożynki” objęły również więźniów politycznych przebywających w więzieniu na Zamku Lubelskim

Więźniowie ginęli również w wyniku głodu , pracy ponad siły, chorób i życia w nieludzkich warunkach. Baraki, w których na raz przebywało 500-800 osób zimą nie chroniły przed zimnem a latem przed upałem. Brakowało toalet. Plagą obozu były również insekty – wszy, pchły i pluskwy.

Ubranie więźniarskie składające się z drelichowych pasiaków lub starych ubrań cywilnych, często niedopasowane, nie chroniło więźniów przed surowymi warunkami atmosferycznymi. Wszelkie próby jego dodatkowego ocieplenia były surowo zakazane.

Wyzwolenie przyszło 22 lipca 1944 roku. Ofensywa wojsk radzieckich zmusiła Niemców do stopniowego opuszczania obozu. Od początku 1944 licznymi transportami 12-15 tysięcy więźniów zostało wywiezionych do innych obozów w głąb III Rzeszy. Gdy Armia Czerwona dotarła do Majdanka w obozie pozostało już tylko około 1500 więźniów

Przez obóz przewinęli się obywatele 28 państw, 51 narodowości. Najliczniej reprezentowani byli Polacy, potem Żydzi i obywatele radzieccy.

LOS Y WIEŹNIOŦ FATE OF PRISONERS

■ ZGINEŁO
KILLED

78 000

■ WYWIEZIONO DO INNYCH OBOZÓW
TRANSFERRED TO OTHER CAMPS

45 000

■ UCIEKŁO
ESCAPED

500

■ ZWOLNIONO
RELEASED

18 000

■ WYZWOLONO
LIBERATED

1 500

Jesienią 1944 zapadła decyzja o utworzeniu na terenie obozu muzeum. Było ono pierwszym na świecie muzeum martyrologicznym. W 1947 z zebranych prochów usypano Kopiec – zbiorową mogiłę ofiar Majdanka. W 1969 kopiec został przykryty kopułą – Mauzoleum.

**DZIĘKUJEMY
ZA
UWAGĘ**